

Izračunavanje broja poseta

Beleženje, odnosno merenje, fizičkih poseta pojedinaca u biblioteci, u skladu sa standardom ISO 2789 i [NUK-ovim priručnikom za obavljanje merenja](#), ne može se obezbediti u ispisima u okviru COBISS sistema, jer za to ne postoje tehnički uslovi. U COBISS sistemu, u ispisima se samo može izračunati broj poseta koji je zasnovan na transakcijama evidentiranim u pozajmici. Treba imati u vidu da broj poseta, koji je izračunat na taj način, odstupa od stvarnog broja fizičkih poseta, odnosno broja poseta do kojeg bismo došli, ako bismo posete brojali ručno ili uređajem za brojanje poseta. Stvarni broj poseta treba odrediti po definiciji koja je objavljena u publikaciji *Izveštaj o radu biblioteke: priručnik za ispunjavanje statističkog upitnika* koja je dostupna na linku https://cezar.nuk.uni-lj.si/common/files/metodologija/prirucnik_za_meritve.pdf (v. *Poseta (fizička)*, str. 42), odnosno po metodologiji koja je određena međunarodnim standardom ISO 2789 (v. pogl. 6.2.10 *Fizičke posete*).

Za izračunavanje broja poseta, u programskoj opremi COBISS3, kao jedna poseta člana računa se poseta za izabrane aktivnosti (transakcije) koje su kod tog člana izvedene u periodu od jednog sata. Ispisi za izračunavanje broja poseta omogućuju da, prilikom njihove pripreme, izaberemo aktivnosti članova koje želimo da uključimo u izračunavanje broja poseta. Prilikom izračunavanja broja poseta, poseta člana se računa svaki put kada između poslednje transakcije, koja je evidentirana za člana i izabrana kod pripreme ispisa, i prve sledeće transakcije kod tog člana, protekne više od jednog sata. U COBISS3 može se uraditi izračunavanje broja poseta i za period u kojem je biblioteka koristila programski segment COBISS2/Pozajmica. Poddirektorijum sa ispisima za izračunavanje broja poseta preimenovan je iz *Poseta* u *Izračunavanje broja poseta*.

Izračunavanje broja aktivnih članova

U programskoj opremi COBISS3 izračunavanje broja aktivnih članova zasnovano je na transakcijama koje su evidentirane u pozajmici. Kao aktivan član računa se član kod koga je, u izabranom periodu, evidentirana bar jedna od transakcija koje smo odredili kao transakcije za koje želimo da izračunamo broj aktivnih članova (npr. zanima nas broj aktivnih članova preko servisa *Moja biblioteka* u COBISS+ i mCOBISS).

Pravila izračunavanja broja aktivnih članova:

- Kao aktivni članovi računaju se samo članovi koji su fizičke osobe. Partneri, koji su aktivni zbog međubibliotečke pozajmice i odeljenja biblioteke, ne računaju se u broj aktivnih članova.

- Svaki član se samo jednom računa kao aktivan.
- To važi i u slučaju biblioteke sa odeljenjima, kada je član bio aktivan u više od jednog odeljenja i kada pripremamo statistiku aktivnih članova za više odeljenja ili za sva odeljenja zajedno.
- Kao aktivni članovi uzimaju se u obzir i oni članovi za koje više ne postoji zapis u lokalnoj bazi članova (izbrisani), ali je za njih u izabranom periodu evidentirana neka od transakcija koje smo izabrali prilikom pripreme ispisa.
- Prilikom sortiranja podataka o aktivnim članovima, u grupi ispisa **Članovi (podaci o članovima iz transakcijskih datoteka pozajmice)** uvažavaju se karakteristike članova na način kako su ih imali u vreme evidentiranja transakcije u pozajmici. Ako se kod člana podatak za sortiranje u ispisu promenio (npr. promena kategorije iz osnovca u srednjoškola), taj se član u prikazu podataka po pojedinim kategorijama sortiranja uvažava u svim kategorijama sortiranja koje su kod člana zabeležene u izabranom periodu, a u ukupnom zbiru aktivnih članova uvažava se samo jednom. U slučaju kada su podaci sortirani po karakteristikama člana koje se, prilikom evidentiranja transakcija u pozajmici ne evidentiraju u podatke o transakciji, kod sortiranja se uvažava aktuelni podatak iz baze članova.
- Prilikom sortiranja podataka o aktivnim članovima, u grupi ispisa **Članovi (podaci o članovima iz baze članova)** uvažavaju se karakteristike članova na način na koji su upisane kod tih članova u aktuelnu bazu članova (kategorija, pol, starost, opština stalnog prebivališta itd.).
- Ako je u pripremi statistike obuhvaćen i period u kojem je biblioteka koristila programski segment COBISS2/Pozajmica, samo se jednom računaju članovi koji su bili aktivni u vreme upotrebe COBISS2/Pozajmica i COBISS3/Pozajmica.

Prilikom izračunavanja broja aktivnih članova, podrazumevano se uvažavaju transakcije koje podrazumevaju aktivnost člana – npr. upis člana, pozajmica van biblioteke, pozajmica u čitaonicu, rezervacije slobodne građe, rezervacije zauzete građe itd. Transakcije, koje ne podrazumevaju aktivnosti člana, podrazumevano se ne uvažavaju – npr. dodela rezervisane građe članu.

U programskoj opremi COBISS2/Ispisi, ishodište za izračunavanje broja aktivnih članova predstavljala je aktuelna baza članova. To znači da se, kao aktivni nisu uvažavali i ubrajali članovi koji su u izabranom periodu bili aktivni, ali su u međuvremenu bili izbrisani, te ih u vreme pripreme ispisa statistike više nije bilo u lokalnoj bazi članova. Za period do 3. juna 2007. godine, podaci za statistiku aktivnih članova pripremali su se na osnovu stvarnih podataka o članovima u lokalnoj bazi podataka biblioteke. Prilikom pripreme podataka za period nakon tog datuma uvažavali su se podaci o članu iz arhiva transakcija, osim podataka koji se u arhiv transakcija nisu upisivali. Podaci u statistikama aktivnih članova bili su sortirani po karakteristikama koje su članovi imali onda kada ih je program u izabranom periodu prvi put prepoznao kao aktivne.